

PŘEHLED JUDIKATURY

Soudní ochrana člena spolku, církve a politické strany

Sestavili

LUDVÍK DAVID

JANA BÍLKOVÁ

MARTINA PODIVÍNOVÁ

JUDIKATURA

PŘEHLED JUDIKATURY
Soudní ochrana člena spolku, církve
a politické strany

PŘEHLED JUDIKATURY

**Soudní ochrana člena spolku,
církve a politické strany**

**Sestavili
Ludvík David
Jana Bílková
Martina Podivínová**

JUDIKATURA

Vzor citace: David, L.; Bílková, J.; Podivínová, M. Přehled judikatury. Soudní ochrana člena spolku, církve a politické strany. Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, s. 164.

Právní stav citované judikatury byl uzavřen k 1. 11. 2011.

© Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011

ISBN: 978-80-7357-715-5

PŘEHLED JUDIKATURY

Soudní ochrana člena spolku, církve a politické strany

Předmluva	9	právnických osob, jehož je občanské sdužení členem	26
ČÁST PRVNÍ		11. Aktivní legitimize organizační jednotky sdužení k obraně proti rozhodnutí orgánu sdužení podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb.	27
SOUDNÍ OCHRANA ČLENA OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ	11	12. Vyloučení člena z občanského sdužení bez uvedení důvodu	28
I. Právomoc soudu a funkční příslušnost	11	III. Rozsah a meze soudní ochrany člena sdužení	33
Úvod	11	Úvod	33
1. Rozhodnutí sportovního svazu o právu klubu startovat v soutěži a jeho soudní přezkum	11	13. Rozšíření žalobních petítů nad rámec § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb. Kritéria pro oprávněné podání jiné žaloby	34
2. Návrh člena mysliveckého sdužení na soudní přezkoumání rozhodnutí orgánu sdužení – k funkční příslušnosti	12	14. Rozhodování disciplinárních orgánů občanského sdužení a přístup soudu k jeho přezkoumání (zdrženlivost)	36
3. Právomoc obecného soudu – ústavněprávní pohled	14	15. Oprávnění soudu posuzovat takové interní předpisy občanského sdužení, které provádějí, resp. konkretizují obsah jeho stanov. Soudní přezkoumání disciplinárního postihu za opuštění hrací plochy družstvem v průběhu fotbalového utkání	38
4. Upřesnění funkční příslušnosti při soudní ochraně člena občanského sdužení	14	16. Právo na soudní (petitorní) ochranu člena občanského sdužení v ústavněprávní rovině. Možnost podání žaloby na určení členství ...	44
5. Přípustnost odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně o žalobě člena občanského sdužení	17	17. Přípustnost žaloby o určení členství ve sdužení. Okolnosti projevu vůle zmocněné osoby, má-li tento projev směřovat k zániku členství	45
6. Procesní režim řízení o určovací žalobě člena sdužení	17	18. Pokyny soudu k posouzení otázky, zda (za jakých podmínek) může být rozhodnutí orgánu sportovního svazu o schválení přestupu hráče oprávněným předmětem soudního přezkumu	48
II. Obecně k občanským sdužením a členství v nich	18	19. Pojem rozhodnutí orgánu občanského sdužení ve smyslu § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb. – využití metody zdrženlivé interpretace při posuzování	
Úvod	18		
7. Odlišení profesní komory od občanského sdužení	18		
8. Srovnání sdužení podle § 829 obč. zák. a občanského sdužení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdužování občanů. Nárok na výplatu vypořádacího podílu z majetku občanského sdužení	21		
9. Vznik občanského sdužení a jeho zápis do rejstříku. Způsobilost být účastníkem soudního řízení. Zánik sdužení a jeho výmaz z rejstříku ...	24		
10. Aktivní věcná legitimize člena občanského sdužení k podání žaloby proti zájmovému sdužení			

zásahu do práva člena občanského sdružení a oprávněnosti jeho žaloby	50	28. Přijetí za člena mysliveckého sdružení a vlastnictví (nájem) honebního pozemku. Výkon práva myslivosti	69
20. Výrazná intenzita zásahu spolkového rozhodnutí do práv člena občanského sdružení jakožto nutný předpoklad oprávněnosti jeho žalobního návrhu podle § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb.	54	29. Posouzení významu neúčasti člena mysliveckého sdružení na platnost usnesení jeho valné hromady (při splnění ostatních procedurálních podmínek)	71
21. Aktivní legitimace k podání žaloby podle § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb.	56	30. Způsob oznámení o konání valné hromady mysliveckého sdružení – konkurence úpravy ve stanovách a rozhodnutí valné hromady o těžbě otázky	71
IV. Rozhodování orgánu občanského sdružení (zejména zastupitelského) . . .	57	31. Oprávněnost náhrady za užívání honebního pozemku honebním společenstvem, která náleží vlastníku po ukončení členství (ač nedal souhlas k dalšímu užívání)	72
Úvod	57	32. Přednost přijetí vlastníka pozemku sdruženého do honitby za člena mysliveckého sdružení. Vztah příslušných ustanovení zákona o myslivosti a stanov mysliveckého sdružení	75
22. Formální náležitosti rozhodnutí o vyloučení člena sdružení (popis důvodu, podpisy). Určení rozporu rozhodnutí orgánu sdružení se stanovami, je-li založen (konkrétněji) na porušení jednacích řádu	57	33. Varianty oprávnění svolat valnou hromadu honebního společenstva . . .	78
23. Potenciální nulita rozhodnutí členské schůze občanského sdružení. Problém existence dvou navzájem si konkurujících členských schůzí . . .	59	34. Výklad rozhodnutí orgánu mysliveckého sdružení	79
24. Podstatnost vady usnesení valné hromady občanského sdružení (vzniklé při hlasování) z hlediska případné neplatnosti tohoto usnesení. Účast členů sdružení s právem hlasovat a členů bez hlasovacího práva	62	35. Postup při transformaci honebního společenstva podle zákona č. 449/2001 Sb.	81
25. Postup při neexistenci orgánu oprávněného svolat členskou schůzi po uplynutí jejího volebního období. Analogická aplikace ustanovení § 129 obch. zák. o svolání a programu valné hromady společnosti s ručením omezeným	63	36. Valná hromadá honebního společenstva a náležitosti spojené s jejím svoláním	82
26. Svolání valné hromady občanského sdružení	66	37. Subjektivní lhůta pro podání žaloby na neplatnost rozhodnutí valné hromady podle § 22 odst. 8 zákona č. 449/2001 Sb.	83
27. Informovanost účastníků valné hromady občanského sdružení o předmětu hlasování	67	VI. Vypořádání, majetkové otázky	86
V. Myslivecká sdružení	69	Úvod	86
Úvod	69	38. Zánik organizační složky občanského sdružení a zejména její majetkové vypořádání z hlediska časové souslednosti	86
		39. Právní subjektivita základních organizací odborového svazu. Oprávnění stanov svazu omezit jejich dispozici s vlastním majetkem	88

40. Právní subjektivita základních odborových organizací, které se sdružily do odborového svazu . . .	89	poměru	101
41. Žaloba odborového svazu o vydání účetních dokladů proti (nástupnické) základní organizaci. Rozdělení důkazního břemene o držbě účetních dokladů .	90	47. Služební poměr duchovního. Rozhodování o věcech služebního poměru duchovních k církvi či náboženské společnosti	104
42. Právo základní organizace jako člena odborového svazu z něho vystoupit a majetkové důsledky. Absence tohoto práva ve stanovách odborového svazu	92	48. Pravomoc soudu k projednání žaloby o určení, že služební poměr duchovního trvá	105
43. Vztah žaloby na plnění a žaloby podle § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb.	93	49. Pravomoc soudu v řízení o neplatnost rozvázání služebního poměru duchovního k církvi nebo náboženské společnosti	110
44. Právní úprava práva na sdružování. Vypořádání mezi unií odborových svazů a jejím bývalým členem	96	50. Pravomoc soudu ve věcech o určení neplatnosti konání či rozhodnutí zastupitelského orgánu náboženské společnosti	113
		51. Žaloba o určení dalšího trvání služebního poměru duchovního	116

ČÁST DRUHÁ

SOUDNÍ OCHRANA VE VNITŘNÍCH VĚCECH CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ

Úvod	99
45. Výklad Ústavního soudu k obsahu náboženské svobody. Návrh na zrušení zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, resp. na zrušení některých jeho ustanovení	100
46. Pravomoc obecných soudů rozhodovat o majetkových nárocích duchovních ve věcech jejich služebního	

ČÁST TŘETÍ

SOUDNÍ OCHRANA ČLENA POLITICKÉ STRANY

Úvod	119
52. Hranice přezkumu rozhodnutí orgánu politické strany	119

Vybrané texty právních předpisů

Přehled uveřejněných judikátů podle právních předpisů

Věcný rejstřík

157

PŘEHLED JUDIKATURY

Soudní ochrana člena spolku, církve a politické strany

Sestavili
Ludvík David
Jana Bílková
Martina Podivínová

Předmluva

Přehled judikatury, který se Vám dostává do rukou, nabízí dvaapadesát rozhodnutí z právních oblastí, v nichž je dominantním prvkem dobrovolné sdružování občanů. Ve vybraných judikátech převažují právní vztahy uvnitř občanských sdružení, pro něž se již běžně užívá synonymum spolek. Početně minoritní, významem však nepřehlédnutelnou část tvoří rozhodnutí z interního života církve a náboženských společností; prozatím jediný judikát se zabývá konfliktem mezi politickou stranou a jejími členy.

Český právní řád si vytkl za cíl především ochranu jednotlivce – fyzické osoby, včetně garancí její ochrany soudní. I když je existence dobrovolných sdružení založena na konsensu jejich členů za účelem rozvíjení společného zájmu, nelze zajisté vyloučit názorový střet jak mezi členy navzájem, tak i mezi členem a subjektem, do něhož se sdružil. Posledně uvedený vztah je – v rovině soudního sporu – tématem nyní publikovaných rozhodnutí. Na straně žalující vystupují převážně fyzické osoby, i když právo vést spor mají také osoby právnické, jež se staly členy občanského sdružení (spolku, svazu).

Počet publikovaných rozhodnutí je ve srovnání s judikatorními sbírkami z jiných právních oblastí nižší. Zčásti je to dáno užším záběrem zvoleného tématu; může jít též o důkaz, že vnitřní rozhodčí mechanismy dobrovolných sdružení dokáží zájmové konflikty sdružení a jejich členů, snad spíše sporadické, včas utlumit. Domníváme se však – a platí to hlavně pro občanská sdružení –, že jsme teprve na začátku od 90. let minulého století znovu oživeného rozvoje soukromoprávních i veřejnoprávních kooperativních svazků, který nevyhnutelně přinese též více sporů, řešených i před orgány státu. Ostatně – již nyní náleží např. ke spolkům nejen subjekty typicky úžeji zájmově zaměřené (sdružení zahrádkářů, chovatelů zvířat), ale také subjekty s charitativními cíli, myslivecká sdružení využívající též pozemky jiných vlastníků, velké sportovní svazy se silným finančním zázemím. Specifické postavení zaujímají mezi spolky odborové centrály, do nichž se na členském principu sdružily jednotlivé základní organizace. Nepřímou před-

zvěstí ještě pestřejšího života dobrovolných sdružení jako právnických osob může být i osnova nového občanského zákoníku, která ve své současné podobě věnuje – oproti kuse úpravě zákona č. 83/1990 Sb. – právě spolkům devadesát paragrafů (§ 209 až 298). Je mimochodem pro tuzemské právo (či spíše jeho praxi) příznačné, že téměř polovina jich pojednává o zrušení spolku, jeho likvidaci a rozdělení spolkového majetku.

Před jednotlivé části je zařazen stručný úvod. Judikatorní novost publikovaných rozhodnutí nás vedla k tomu že za větším počtem jednotlivých textů je připojena kratší či delší poznámka, která má vysvětlit souvislosti, jež nemohly být přímo – v odůvodnění rozhodnutí ani v právní větě – zmíněny.

Anonymizace judikátů je provedena z větší části, ne však zcela. Jsou-li uvedeny názvy spolků či jiných právnických osob, je tomu tak v případech, kdy by jejich vypuštěním ztratila z pohledu čtenářova porozumění textu publikace rozhodnutí smysl; zároveň jde o takové případy, které již byly s plným názvem příslušného subjektu uveřejněny v jiných odborných zdrojích.

Nebylo třeba úvodem použít seznam zkratk. Konvenční zkrácení kodexů (o. s. ř., obč. zák.) je zachováno, ostatní zkrácení (není jich mnoho) jsou řešena přímo v textech rozhodnutí.

Takřka monotematický charakter jednotlivých částí, resp. subčástí přehledu, v němž se lze podle výchozích slovních charakteristik judikátu snadno orientovat, umožnil připojit jen zkrácenou rejstříkovou pasáž; ve vztahu k jednotlivým zákonným ustanovením se odkazuje na pořadová čísla rozhodnutí.

Většina rozhodnutí pochází ze senátu 28 Cdo Nejvyššího soudu. Nemohlo tomu být jinak, neboť tento senát se žalobami členů dobrovolných sdružení proti těmto subjektům v posledním desetiletí podle rozvrhu práce zabývá.

Autoři

ČÁST PRVNÍ

SOUDNÍ OCHRANA

ČLENA OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ

I. Pravomoc soudu a funkční příslušnost

Úvod

Účelem publikace úvodních rozhodnutí bylo – bez „nároku“ na věcnou správnost všech – osvětlit, jak probíhalo upevňování právního názoru o tom, že řízení v interních věcech občanských sdružení (a třeba poznamenat, že nejen žalob podle § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb.) je řádné, dvoustupňové a že probíhá nikoli v režimu správního soudnictví, ale před civilními soudy.

1. Rozhodnutí sportovního svazu o právu klubu startovat v soutěži a jeho soudní přezkum

§ 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů
§ 244 odst. 2 o. s. ř. (ve znění před účinností zákona č. 151/2002 Sb., měnicího mj. ustanovení části páté o. s. ř. v souvislosti s vydáním zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního; totéž platí i pro další citace § 244 odst. 2 o. s. ř. v části I.)

Rozhodování příslušných orgánů Českomoravského fotbalového svazu, týkající se přiznání práva sportovního klubu startovat ve fotbalové soutěži určitého stupně, není rozhodováním správního orgánu o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy (§ 244 odst. 2 o. s. ř.). Soudní ochrany se v těchto případech lze dovolat jen v mezích ustanovení § 15 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů.

Usnesení Městského soudu v Praze, sp. zn. 28 Ca 91/1994

Správní právo č. 1/1995, s. 18

Z odůvodnění:

Městský soud v Praze rozhodl v právní věci dvou žalobců (právnických osob) proti žalovanému Českomoravskému fotbalovému svazu Praha (dále též „ČMFS“) v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného tak, že vyslovil svou věcnou nepřislušnost s tím, že po právní moci usnesení bude věc postoupena Obvodnímu soudu pro Prahu 1.

Podanou žalobou se žalobci domáhali zrušení rozhodnutí ligové komise ze dne 14. 1. 1994, kterým bylo přiznáno právo na účast ve II. fotbalové lize SK X. a zrušení rozhodnutí odvolací a revizní komise ČMFS ze dne 9. 2. 1994, kterým bylo odmítnuto odvolání žalobců proti rozhodnutí ligové komise svazu výše označenému.

Nesprávnost rozhodnutí žalovaného spatřovali žalobci především v tom, že oběma rozhodnutími byli zkráceni na svých majetkových právech.

Podle ustanovení § 244 odst. 2 o. s. ř. přezkoumávají soudy ve správním soudnictví zákonnost rozhodnutí orgánů státní správy, orgánů územní samosprávy, jakož i orgá-

nů zájmové samosprávy a dalších právnických osob, pokud jim zákon svěřuje rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy.

Žalovaný subjekt ČMFS je občanským sdružením, založeným na principu dobrovolnosti podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, a registrovaným ve smyslu tohoto zákona ministerstvem vnitř. Práva a povinnosti členů sdružení upravují stanovы sdružení, které též stanoví organizační strukturu sdružení.

Orgány ČMFS jsou tedy orgány zájmové samosprávy, a aby jejich rozhodnutí podléhalo přezkumu ve správním soudnictví podle ustanovení § 244 a násl. o. s. ř., musely by být splněny dvě podmínky: jednak by těmto orgánům muselo, a to zákonem, být svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob, jednak by muselo jít o rozhodování v oblasti veřejné správy.

Orgány svazu rozhodují na základě stanov svazu a řádů, vydaných orgány svazu, nikoliv na základě zákona. Napadená rozhodnutí, vydaná orgány svazu, nejsou rozhodnutími vydanými v oboru veřejné správy, neboť práva a povinnosti těmito rozhodnutími dotčená jsou charakteru soukromoprávního.

Z těchto důvodů nelze žalobou napadená rozhodnutí přezkoumávat v řízení podle části páté o. s. ř., tj. ve správním soudnictví.

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, (tehdy) ve znění zákona č. 300/1990 Sb., zákona č. 513/1991 Sb. a zákona č. 68/1993 Sb. obsahuje speciální úpravu o soudní ochraně, poskytované členu sdružení před orgány sdružení, které jednájí v rozporu se zákonem nebo v rozporu se stanovami sdružení, tj. s pravidly vnitřní-

ho uspořádání sdružení, a to v ustanovení § 15. Podle tohoto ustanovení považuje-li člen sdružení rozhodnutí některého z jeho orgánů, proti němuž již nelze podle stanov podat opravný prostředek, za nezákonné nebo odporující stanovám, může do 30 dnů ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 6 měsíců od rozhodnutí, požádat okresní soud o jeho přezkoumání. Ustanovení § 15 citovaného zákona tedy výslovně hovoří o přezkumu a soudní ochrana tímto ustanovením poskytovaná proto musí být vykládána ve smyslu principu kasace – tedy výroku, jímž se přezkoumávané rozhodnutí buď potvrzuje, nebo zrušuje.

Žalobci žádali o zrušení dvou rozhodnutí postupně vydaných oprávněnými orgány občanského sdružení, řádně založeného a registrovaného podle zákona č. 83/1990 Sb. Domáhali se tedy soudní ochrany podle ustanovení § 15 tohoto zákona a k řízení podle tohoto ustanovení byl věcně příslušný okresní (obvodní) soud.

2. Návrh členu mysliveckého sdružení na soudní přezkoumání rozhodnutí orgánu sdružení – k funkční příslušnosti

§ 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

§ 7 odst. 2, § 104 odst. 1, § 244, § 246c o. s. ř. (dále ve znění do 31. 12. 2002)

K projednání opravného prostředku proti rozsudku okresního (obvodního) soudu, jímž tento soud rozhodoval k návrhu členu mysliveckého sdružení na přezkoumání rozhodnutí orgánu sdružení (§ 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb.), není dána funkční příslušnost žádného soudu. Proto odvolací soud v takovém případě řízení o odvolání zastaví (§ 104 odst. 1 a § 246c o. s. ř.).

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 9. 1995, sp. zn. 7 Co 1789/1995

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek NS, č. 57/1996 (svazek 8)

Z odůvodnění:

Okresní soud svým rozsudkem rozhodl tak, že se určuje, že vyloučení žalobce z mysliveckého sdružení, schválené jeho členskou schůzí dne 21. 10. 1994, je neplatné. Toto rozhodnutí odůvodnil tím, že jde o přezkum rozhodnutí orgánu mysliveckého sdružení, přičemž tento přezkum je soudem prováděn podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Soud dále poučil účastníky, že proti tomuto rozsudku je přípustné odvolání do 15 dnů od jeho doručení, a to ke krajskému soudu.

Krajský soud však usnesením zastavil řízení o odvolání a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odvolací soud při svém rozhodování vyšel z toho, že podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb. považuje-li člen sdružení rozhodnutí některého z jeho orgánů, proti němuž již nelze podle stanov podat opravný prostředek, za nezákonné nebo odporující stanovám, může do 30 dnů ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 6 měsíců od rozhodnutí, požádat soud o jeho přezkoumání.

Pravomoc soudu je v daném případě dána ustanovením § 7 odst. 2 o. s. ř. Podle ustanovení § 244 o. s. ř. ve správním soudnictví přezkoumávají soudy na základě žalob nebo opravných prostředků zákonnost rozhodnutí orgánů veřejné správy. Ve správním soudnictví přezkoumávají soudy zákonnost rozhodnutí orgánů státní správy, orgánů územní samosprávy, jakož i orgánů zájmové samosprávy a dalších právnických

osob, pokud jim zákon svěřuje rozhodování o právech a povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy. Rozhodnutími správních orgánů se rozumí rozhodnutí, vydaná jimi ve správním řízení, jakož i další rozhodnutí, která zakládají, mění nebo ruší oprávnění a povinnosti fyzických nebo právnických osob. Podle ustanovení § 246 odst. 1, 3 o. s. ř. jsou k přezkoumání rozhodnutí věcně příslušné krajské soudy, nestanoví-li zákon jinak. Okresní soudy jsou věcně příslušné k přezkoumávání rozhodnutí o přestupcích a v případech, kde to stanoví zákon.

Protože se jednalo o rozhodování podle ustanovení § 15 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, byla podle odvolací instance dána věcná příslušnost okresního soudu, když toto ustanovení uvedenou věcnou příslušnost v odst. 2 výslovně zakotvuje. Přitom je nutno vycházet z toho, že jde o přezkum rozhodnutí orgánů zájmové samosprávy o vyloučení člena mysliveckého sdružení. Na takový přezkum nelze vztáhnout obecná ustanovení občanského soudního řádu, týkající se řízení před soudem, ale je nutno věc posuzovat podle zvláštní úpravy, která je pro takový přezkum provedena v části páté občanského soudního řádu o správním soudnictví. Soud prvního stupně měl při svém rozhodování postupovat podle zvláštních ustanovení o správním soudnictví.

Odvolací soud proto nemohl pro své rozhodování použít jiná ustanovení, než která se podle zákona na takové řízení vztahují. Opravný prostředek proti rozhodnutí soudu, který rozhodoval ve správním soudnictví podle části páté občanského soudního řádu (s výjimkou věcí důchodového zabezpečení podle § 250s odst. 2 o. s. ř.) není přípustný. Navíc o takto (případně) podaném opravném prostředku nelze rozhodovat podle ustanovení části čtvrté občanského soudního řádu o opravných prostředcích. Použití usta-

novení § 201 a následujících o. s. ř. totiž výslovně brání ustanovení § 246c o. s. ř., které umožňuje přiměřené použití jen ustanovení části první a třetí občanského soudního řádu. Ve věcech správního soudnictví s výjimkou věcí důchodového zabezpečení nejsou opravné prostředky zákonem připuštěny a z toho důvodu zde není ani žádný věcně příslušný soud, který by mohl o takovémto nepřípustném opravném prostředku rozhodnout. Chybějící funkční příslušnost kteréhokoli soudu k projednání určité věci, která jinak do pravomoci soudu spadá, představuje neodstranitelný nedostatek podmínky řízení. Proto bylo řízení podle ustanovení § 104 odst. 1 a § 246c o. s. ř. zastaveno, aniž by současně mohla být přezkoumávána věcná správnost napadeného rozsudku.

3. Pravomoc obecného soudu – ústavněprávní pohled

§ 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

Stanovisko obecných soudů, podle kterého na přezkum rozhodnutí některého z orgánů sdružení (§ 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů) nelze vztáhnout obecná ustanovení občanského soudního řádu, týkající se řízení před soudem, a že proto věc je nutno posuzovat podle zvláštních ustanovení o správním soudnictví, pomíjí, že tato rozhodnutí, vydávaná na základě stanov či řádů, nejsou rozhodnutími vydávanými v oblasti veřejné správy, což je základní podmínkou přezkumu ve správním soudnictví podle ustanovení § 244 odst. 2 o. s. ř. Není-li tedy možný postup podle části páté o. s. ř., upravující správní soudnictví, nezbyvá než vzhle-

dem k ustanovení § 7 odst. 2 o. s. ř., s přihlédnutím k již citovanému ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb., přiměřeně aplikovat část první a část třetí o. s. ř., přirozeně např. s tou odchylkou, že funkčně příslušný je výlučně okresní soud řídící se kasačním principem. Jinými slovy, jde o občanské soudní řízení *sui generis*, v němž ustanovení části páté o. s. ř. o správním soudnictví aplikovat nelze.

Nález Ústavního soudu ze dne 10. 3. 1998, sp. zn. IV. ÚS 9/98

Sbíрка nálezů a usnesení ÚS, svazek 10, náleží č. 36, s. 233

4. Upřesnění funkční příslušnosti při soudní ochraně člena občanského sdružení

§ 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

§ 244 odst. 2 o. s. ř. (před vydáním zákona č. 151/2002 Sb.)

Rozhodnutí orgánu občanského sdružení o vyloučení člena ze sdružení není rozhodnutím správního orgánu ani rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy.

K projednání opravného prostředku proti rozhodnutí okresního soudu, jímž tento soud rozhodoval o návrhu člena občanského sdružení na přezkoumání rozhodnutí podle ustanovení § 15 zákona č. 83/1990 Sb., je funkčně příslušný nadřízený krajský soud.^{*)}

Nedostatek interního poučení člena sdružení o možnosti domáhat se u soudu přezkoumání rozhodnutí o vyloučení člena z občanského sdružení nemá dů-

^{*)} Tímto rozhodnutím je opraven nesprávný závěr vyslovený v rozhodnutí uveřejněném pod č. 57/1996 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek; srov. též náleží Ústavního soudu ČR sp. zn. IV. ÚS 9/98, uveřejněný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 10, díl I., pod č. 36.

sledky stanovené pro takový případ u soudního či správního rozhodnutí příslušnými zákony, a nemá tedy ani vliv na běh lhůty podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 3 Cdon 1177/1996

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek NS, č. 47/1999 (svazek 8)

Z odůvodnění:

Odvolací soud svým rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně, kterým byl zamítnut návrh na určení neplatnosti rozhodnutí členské schůze žalovaného mysliveckého sdružení o vyloučení žalobce ze sdružení.

Odvolací soud konstatoval, že právo navrhovatele obrátit se na soud s žalobou o přezkoumání rozhodnutí členské schůze sdružení vyplývá z § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb. Toto ustanovení zohlednil také článek 13 stanov mysliveckého sdružení.

V projednávané věci rozhodla členská schůze sdružení o vyloučení žalobce dne 26. 4. 1993. Rozhodnutí o tom bylo žalobci doručeno 28. 4. 1993. Jde o rozhodnutí členské schůze, proti němuž nelze podle stanov podat v rámci sdružení opravný prostředek.

Žalobce se obrátil na soud podáním doručeným soudu dne 28. 9. 1993, tedy po uplynutí třicetidenní subjektivní lhůty od doručení rozhodnutí podle § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb., která začala žalobci plynout dnem následujícím po dni doručení rozhodnutí. Přitom rozhodnutí bylo žalobci doručeno do dvou dnů ode dne, kdy je členská schůze přijala. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobce podal žalobu až po uplynutí této lhůty a odvolací soud se s jeho závěrem ztotožnil.

Žalobce poukazoval na to, že doručené rozhodnutí o jeho vyloučení ze sdružení neobsahovalo poučení o opravném prostředku, tedy poučení o možnosti požádat soud o jeho přezkoumání. Odkázal na ustanovení § 250 odst. 2 o. s. ř., podle něhož rozhodnutí, které neobsahuje poučení o opravném prostředku, lze napadnout do šesti měsíců od jeho doručení. Z toho důvodu měl být jeho návrh na přezkoumání rozhodnutí členské schůze soudem podán včas.

Odvolací soud se žalobcovým právním názorem nesoúhlasil. Nešlo o přezkum rozhodnutí v oblasti veřejné správy. Podle odvolacího soudu však zůstala oprávněnou možnost aplikovat vůči rozhodnutí orgánu sdružení ustanovení § 204 odst. 2 o. s. ř. o tříměsíční subjektivní lhůtě běžící účastníku od doručení rozhodnutí v případě, že rozhodnutí neobsahuje poučení o opravném prostředku (nebo obsahuje nesprávné poučení). I tato lhůta však žalobci marně uplynula. Přesto odvolací soud označil tuto otázku za otázku zásadního právního významu a vyslovil ve vztahu k ní přípustnost dovolání podle tehdy platného ustanovení § 238 odst. 2 písm. a) o. s. ř. (ve znění před novelou č. 238/1995 Sb.).

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal žalobce v otevřené lhůtě dovolání z důvodu nesprávného právního posouzení věci. Tvrdil, že na jeho případ je nutné aplikovat „veškerá ustanovení správního soudnictví, které je upraveno v části páté občanského soudního řádu, neboť ve smyslu ustanovení § 244 odst. 2 o. s. ř. soudy ve správním soudnictví přezkoumávají mimo jiné zákonnost rozhodnutí orgánů zájmové samosprávy, pokud těmito orgánům zákon svěřuje rozhodování o právech a povinnostech fyzických osob.“ Ve smyslu ustanovení § 247 odst. 1 o. s. ř. se podle hlavy druhé části páté občanského soudního řádu postupuje v případech, v nichž fyzická osoba tvrdí, že byla na svých právech zkrácena roz-